

İlim Öğrenme ve Kitap Okumanın Önemi

Hz. Peygamber (sav) olayı şöyle anlatır:

"Melek bana okumamı emretti. Kendisine okuma bilmediğimi söyledim. Beni kollarının arasına alıp kuvvetle sıktı; sonra 'Oku!' dedi. Ben yine, 'Okuma bilmem.' dedim. Beni tekrar kollarının arasına aldı, kuvvetle sıktı ve 'Oku!' diye tekrar etti. Ben yine 'Okuma bilmem.' dedim. Üçüncü defa kollarının arasına alıp daha kuvvetlice sıktıktan sonra bıraktı ve şöyle dedi: 'Yaratan rabbinin adıyla oku; O, insanı alaktan (asılıp tutunan zigottan) yarattı. Oku! Rabbin sonsuz kerem sahibidir. O, kalemle (yazmayı) öğretendir. İnsana bilmediklerini öğretmiştir.'" (Buhârî)

Bu ayetler, Hz. Peygamber'e inen ilk vahiy olup Peygamber'e ve onun şahsında tüm Müslümanlara okumayı emretmiş, onları kalemle yazmaya ve ilimde gelişip yetkinleşmeye teşvik etmiştir. İlk vahyin "oku" emriyle başlaması ve bu emrin iki defa tekrar edilmesi, okumanın ve ilmin dinde ve insan hayatında ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Kur'an'ın, canlılar arasında insanın farklı ve üstün yerini onun öğrenme özelliği ile tanımlaması son derece anlamlıdır. Bu sebeple "Yaratan rabbinin adıyla oku" buyurularak Hz. Peygamber'in okuma faaliyetine veya herhangi bir işe, başka varlıkların adıyla değil, yaratan rabbini adıyla başlaması ve O'ndan yardım istemesi emredilmiştir. Âyette "Yaratan rabbinin adına oku" şeklinde de mâna verilebilir. Sonuçta okumanın veya herhangi bir faaliyetin Allah'ın adıyla, Allah için ve Allah adına yapılması emredilmiştir. Peygamberimizin şahsında tüm Müslümanlara ilim öğrenmenin gereğini vurgulayan bir manayı ihtiva etmektedir. Dünya ve ahiretteki kurtuluşumuz, hayatımızın istikamet kaynağı Kur'an'ı okumaktan geçiyor. Yaratan Rabbimizin adıyla vahyi okuyacak ve aldığımız feyzle kâinat kitabını ve onun fihristesi olan insanı da doğru olarak okumalıyız.

Ebu Katâde babasından naklediyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Kişinin (öldükten sonra) geride bıraktıklarının en hayırlısı şu üç şeydir: "Kendisine dua eden salih bir evlad, ecri kendisine ulaşan bir sadaka-i cariye, kendinden sonra amel edilen bir ilim."

"Oku" emrinin, İslâm'ın her şeyi ile ilim üzerine kaim olacağına işaret ettiğini göstermektedir. Nazil olan ilk ayetlerde "oku" emrinin iki defa tekrarlanmasının ve ilmin en önemli vasıtası olan kaleme yemin edilmesinin, ilim ve kalem olmadan hiçbir hedefe ulaşılamayacağını da göstermektedir. Dolayısıyla bu emir, Peygamberimizin şahsında tüm Müslümanlara ilim öğrenmenin gereğini vurgulayan bir manayı da ihtiva etmektedir

Hz. Ebu Hureyre (ra) anlatıyor: "Resulullah (sav) buyurdular ki: "Mü'min kişiye, hayatta iken yaptığı amel ve iyiliklerden, öldükten sonra ulaşanlar, öğretip neşrettiği bir ilim, geride bıraktığı salih bir evlad, miras bıraktığı bir mushaf (kitap), inşa ettiği bir mescid, yolcular için yaptırdığı bir bina, akıttığı bir su, hayatta ve sağlıklı iken verdiği bir sadakadır. Ölümünden sonra kişiye işte bunlar ulaşır."

Bir mümin, tabiri caizse ilim avcısıdır. Çünkü ilim öğrenmek, Efendimizin (sav) ifadesiyle farzdır. Dinimiz, ilk inen ayetin verdiği mesaj doğrultusunda okuyup bilgi sahibi olmaya ciddi ehemmiyet vermiştir. Bilgi sahibi olmakla alakalı Efendimiz'in şu mübarek sözleri dikkat çekicidir: "Hikmet ve ilim müminin yitik malıdır, onu nerede bulursa alır. "İlim Çin'de (Çin gibi uzak bir yerde) de olsa alınır".

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de "(Ey Muhammed) De ki: hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür." buyururken ilim sahibi insanları diğer insanlardan ayrı tutarak onların yerinin ayrı olduğunu ifade buyurmuştur. Bu konuyla alakalı diğer hadisler ise. İlim talep etmek, Allah'ın katında nafîle namaz, oruç ve hacdan ve fisebilillah olan cihattan Eftal'dır. Ulemanın mürekkebiyle, şüheda kanı muvazene edilse, muhakkak ki, Allah yanında ulemanın mürekkebi, şühedanın kanına üstün gelecektir.

Bir ilim talebesi, ilim tahsil etmekteyken ölüm ve ecel gelse, vefat etse, şehittir.

Nitekim bu ayetin verdiği mesajı destekler mahiyetinde Peygamber Efendimiz bir hadislerinde iki şeyin gıpta edilmeye değer olduğunu, bunlardan birisinin, Allah'ın kendisine mal verip de o malı Allah yolunda harcamaya muvaffak kıldığı kimse, diğerinin ise kendisine hikmet (ilim) verilip de o ilim gereğince hükmetmesi ve başkasına da o ilmi öğretmesi nasip edilen kimse olduğunu ifade buyurmuştur. Evet, her mümin eğitim ve öğretim konusunda istekli olacak, devamlı surette okuyup ilmini artıracak, ilminin gereğini yapıp onu hayatına yansıtacak ve aynı zamanda öğrendiklerini başkalarıyla da paylaşacaktır. İlim öğrenmekten maksat, bilginin insanoğluna mürşit ve rehber olması ve öğrenilen şeylerle, insanî kemalata giden yolların aydınlığa kavuşturulmasıdır. Binaenaleyh, ruha yük; insanı ulvî hedeflere tevcih etmeyen marifet de bir adanmışlıktır. Hedef ve maksadı belirlenmiş bir ilim, sahibi için, "ile'l-ebed" devam edecek bir bereket vesilesi ve tükenmez bir hazinedir. Bu hazineye malik olanlar, yaşadıkları sürece ve ondan sonra, bir tatlı su kaynağı gibi daima ziyaret edilir ve hayra vesile olurlar. Gönüllere şüphe ve tereddüt atan ve ruhları karartan hedefi belirlenmemiş boş faraziyeler ise ümitsiz ve bulanık ruhların, etrafında uçuşup durduğu bir eracif yığını ve azap vesilesidir.

Bir Başka Açıdan Okumak

İnsanın kendini ve kâinatı tanımmasının belki de en temel şartı okumaktır. Evet insan iyi bir öğrenim sonucu hayata hazırlanır ve diğer insanlara faydalı olur. Ancak insan hayata hazırlanırken mutlaka çift yönlü düşünmek zorundadır. Zira bir üniversite öğrencisinin öğrenimini tamamlayana kadar on beş yıl öğrenim gördüğünü düşünürsek insanın dünya hayatına hazırlanması oldukça uzun bir süreyi kapsamaktadır. Bir de dinin bize öğrettiği hayat vardır ki biz buna ahiret hayatı diyoruz ve bu hayattaki menfi ya da müspet durum tamamıyla dünya hayatına bağlıdır. İyi bir hayat için ilim öğrenme gayretindeki şahıs acaba ahiret aleminde kendine çok faydası dokunacak ilimleri öğrenmede ne kadar iştiaqlıdır. Bir mü'minin bu konuda mutlaka kendini hesaba çekmesi gerekmektedir. Madem insan orada hesap verecektir öyle ise "Dünya hayatı için ilimde gösterdiğin iştiağı "ahiretini öğrenmede neden göstermedin" hitabına maruz kalmamak için mü'min dinini mutlaka iyi öğrenmelidir ki bunda en kolay yolu da okumaktır. Evet ölüm haklıdır ve herkes için çok yakındır. Ahiret hayatına da dünya hayatı gibi ilmen ve fiilen hazırlıklı olunmalıdır ki sonuç hüsrana olmasın.

Meşhur tefsir âlimi Seyyid Kutub, ortalama günde on saat okurdu. O, kendi ifadesiyle "Bu satırların sahibi, ömrünün kırk senesini okumakla geçiren bir insandır." derdi. Ford motorun kurucusu meşhur Henry Ford'un şöyle bir tespiti vardır: "Öğrenmeyi terk eden kimse ister yirmi yaşında olsun ister seksen, ihtiyar demektir. Öğrenmeye devam eden, kim olursa olsun, genç kalır. Dünyada en güzel şey, zihninizi genç tutmaktır." Yapılan son araştırmalar bize şunu gösteriyor: Yirmi yaşından itibaren herkesin beyininde her gün elli bin civarında sinir hücresi ölür ve yerine yenileri bir daha gelmez. İşte bu ölümlerin artması neticesinde bunama ortaya çıkıyor. Okumayan bir insan, yirmili yaşlarından itibaren ölmeye başlayan sinir hücreleri ile hızla bunamaya başlıyor. Düzenli okuyan kimseler ise, başka bir sebep yoksa bundan kurtulma şansı yakalıyor. Çünkü kitap okumak beyin hücrelerini koruyor.

Beynimizin genç kalmasını istiyorsak, beyin hücrelerimizi sürekli çalıştırmamız gerekiyor. Bunun için de bol bol kitap okuyup, beyin jimnastiği yapmalıyız. Son zamanlarda bütün dünyada öldürücü Alzheimer hastalığı her geçen gün artıyor. Zihin yeteneklerinin azalması (bunama) olan bu hastalık 65 yaşın üstündeki her yüz kişiden yedisini etkiliyor. Hatta araştırmalarda bu hastalık kanserden sonra üçüncü ölüm sebebi olmak üzere yerini almaya başladı bile.

Araştırmalar bu hastalığın yaşlılar arasında yayılmasının gerçek sebebinin, zihin egzersizleri eksikliği olduğunu gösteriyor. Gereğince çalıştırılmayan beyin hücreleri köreliyor. Kültürel ilgi azaldığı, yok olduğu zaman hafıza merkezindeki hücreler, iyice körleşip gidiyor, ölüyorlar. Okumak insana zihnî egzersiz yaptırır. Beyin hücrelerinin canlı kalmasını sağlar. Bu yüzden okuyan insanlarda yaşlılıkta bunamaya, okumayanlara göre daha az rastlanıyor.

Bu konuyla alakalı geçmişte yaşanmış şöyle bir vak'a anlatılır: Yer Amerika. Yüksek mahkeme üyesi Oliver Wendell Holmes 90 yaşında kendi isteği ile emekli olunca yeni Cumhurbaşkanı seçilen Roosevelt onu evinde ziyaret eder. Onu kütüphanesinde Eflatun'u okurken bulunca sorar: "Hâkim bey! Eflatun'u niçin okuyorsunuz?" Yaşı doksan olan hâkimin verdiği cevap hepimizin ders alması gereken cinsten: "Beynimi geliştirmek için okuyorum sayın Cumhurbaşkanı!"

63 yaşında vefat eden meşhur İslâm âlimi Fahreddîn er-Râzî, geriye 200 eser bırakmıştı. Onun yazdığı kitapları yığsak boyumuzu aşar. Sadece tefsire dair yazdığı eser 12 bin sayfadır. Çocukluğu dahil her gün 15-20 sayfa yazmış olması gerekiyor. Çok defa sofraya oturduğunda bir yandan yemek yiyor, öbür yandan kitap okuyordu. Mezhep imamımız, İmam-ı Azam Hazretleri Kur'ân-ı Kerim'den ve Peygamberimizin sünnetinden beş yüz bin meselenin hükmünü çıkartıp dört bin fetva vermişti. Tabii ki bu kadar çalışma okuyarak ve okuduklarını değerlendirerek mümkündü. Mevlânâ Celâleddin er-Rûmî, gece gündüz okuyor, öğreniyor, ilim dağarcığını dolduruyordu. Asırlarca da gönülleri doldurmaya devam ediyor.

"Oku" emrinde dikkat çeken üç husus

Birincisi, okumanın mutlak emir olarak gelmesidir. Bu, kitabı, insanı, toplumu ve kâinatı okumayı bir bütün hâlinde kapsar. Dolayısıyla İslâm'a göre değer bakımından din ilmi-dünya ilmi ayrımı yoktur. Çünkü kâinattaki bütün sebep-sonuç ilişkilerini belirleyen, fizik ve metafizik kanunlarını koyan Allah'tır. Buna göre dinî ilimler yanında konusu madde olan astronomi, fizik, kimya, biyoloji, tıp, eczacılık, mühendislik vb. ilimlerle uğraşanlar Allah'ın kanununu keşfetmekten ibaret olan bir çalışmanın içindedirler. Dolayısıyla hangi ilim olursa olsun onunla meşgul olmak ibadet değer taşıyan bir uğraştır.

İkincisi, bilgi Allah'ın bir ihsanı olduğu için zulüm aracına dönüştürülmemelidir. Yaratanın adı ile ya da O'nun adına okumanın işaret ettiği anlamlardan birisi budur. Allah merhamet sahibidir ve koyduğu kanunların keşfedilip maddeye uygulanarak elde edilen teknolojik araçların Allah'ın kullarına zulme dönüşmesi nimetin kıymetini takdir etmemek anlamına gelen nankörlüktür. Mesela uçuş kanunlarını koyan Allah'tır. İnsan bunları araştırır, keşfeder, maddeye uygular ve uçak yapar ve uçar. Allah Teâlâ'nın uçan kuşlara dikkat çekmesi de buna teşvik içindir (Nahl suresi, 16:79; Mülk suresi, 67/19). Ancak uçağı taşımacılık yerine yıkım aracı olarak kullanmak Allah'ın rahmetine aykırıdır.

Üçüncüsü ilim Allah'ın sıfatıdır, insanlara verilen ilim sınırlıdır, mutlak bilgi sahibi odur. İlim ilerledikçe insan cehaletini ve Allah'ın yüceliğini anlar. Dolayısıyla ilim Allah'ın evrene koyduğu kanunların bilgisi olduğundan O'na götüren bir yoldur ve şerefi de oradan gelir. İlim sahibi olup da O'nu bulamamak ya da bilim adına O'na karşı çıkmak bir paradoksu ifade eder ki buna "bilimsel cehalet" demek mümkündür.

Allah Resulünün İlme Teşviki

Safvan b. Assâl (ra) anlatıyor: Allah Resulü, mescitte kırmızı bir elbise giymiş vaziyette otururken onun yanına vardım. Kendisine dedim ki: "Yâ Resulallah! Ben, ilim talep etmeye ve öğrenmeye geldim." Resulullah: "Hoş geldin ey ilim meraklısı! Melekler, sevgilerinden dolayı, ilim talep edenin çevresinde kanatlarını açarak tâ göğe kadar yükselirler ve bir halka oluştururlar." buyurdu.

Ebû Ümame el-Bâhili (ra) anlatıyor: Allah Resulüne, biri âlim diğeri ise âbid iki insandan söz edildi. Resulullah şöyle buyurdu: "Âlimin (kendini ilme verenin) âbide (kendini ibadete verene) olan üstünlüğü; benim, sizin en alt seviyede bulunanınıza olan üstünlüğüm gibidir. Allah, melekler, mele-i a'lânın sakinleri, hatta yuvasındaki karınca ve denizdeki balıklar bile insanlara güzel şeyler öğretenlere dua ve istiğfarda bulunurlar." dedi ve şu ayeti okudu: "Allah'tan hakıyla korkanlar, onun kullarından âlim olanlardır." (Fâtır, 35/28)

Hz. Ali'nin İlme Teşviki

Kümeyl b. Ziyad anlatır: Hz. Ali, elimden tuttu ve beni sahraya doğru götürdü. Bir yere oturduk. Biraz dinlendikten sonra, bana şunları söyledi: "Bak Kümeyl! Kalpler kaplara benzer. En iyi kalp ise, kavrayışı en güçlü olandır. Şimdi, benim diyeceklerimi iyi belle: İnsanlar üç çeşittir. Birinci grupta olanlar Rabbanî âlimlerdir. İkinciler, kurtuluş yolunda ilerleyen ilim talebeleridir. Üçüncü kısım insanlara gelince, onlar ise bilgisiz kalabalıklardır. Bu kitleler, rüzgâr nereden eserse o yana doğru savrulurlar. İlim ışığıyla aydınlanmamışlardır. Onların, sağlam bir dayanak noktaları da yoktur.

İlim, maldan hayırlıdır. İlim seni korur; malı ise sen korursun. İlim amel edildikçe ziyadeleşir; mal ise harcadıkça eksilir. Âlimi sevmek, herkesin üzerine düşen bir vecibedir. İlim, âlime hayatı boyunca itibar ve şeref kazandırır; âlimin, ölümünden sonra da hep hatırlanmasını sağlar. Ancak malın sağladığı itibar, malın gitmesiyle kaybolur. Nice zenginler vardır ki, hayattayken ölü sayılırlar. Âlimlere gelince, onlar dünya var oldukça hayattadırlar. Kendileri vefat etmiş olsa da, eserleri ve namları ile gönüllerde yâd-ı cemil olarak yaşarlar. (Eliyle göğsünü işaret ederek) Âh, âh; şuradaki ilmi aktarabileceğim liyakatli kimseleri keşke bulabilsem! Bulduğum kimseler var; ama güven telkin etmiyorlar bana. Dini anlamaları için kendilerine verilen ilmi, dünya menfaati için kullanıyorlar. Allah'ın serdettiği delilleri, kitabının yağmına; verdiği nimetleri de kulları aleyhine istimal ediyorlar. Bazıları var ki, Hak ehlinin arkasında yer almalarına karşın, Hakk'ın ihya edilmesi mevzuunda hiçbir basiretleri yok. Daha işin başında iken şek ve şüpheye düşüyorlar. Bu iki kısmın ikisi de hayırsızdır. Bir kısmı var ki, onlar da iradelerini arzu ve hevalarına teslim etmişler. Diğer bazıları ise, mal biriktirmekle meşgul. Bunlar, asla dine çağırın davetçiler olamazlar. Meralarda otlayan hayvanlara benzerler bu tür kimseler.

Gerçek âlimlerin vefatıyla, ilim de bir nevi ölür. Hayır; Allah'-ım! Böyle olmasın; varlığını ispat eden delillerin ve âyât-ı beyyinatının abes olduğunun iddia edilmemesi için, dünyamız âlimsiz kalmasın Allah'ım! Bunların sayıları oldukça azdır. Fakat, Allah nezdindeki kıymetleri çok ulvidir. Allah, yüce dinini bunlara müdafaa ettirir. Bu âlimler, kendilerine bahşedilen emaneti layık olanlara intikal ettirirler. Dünyanın zevk ü sefasına dalan insanlar arasında, onlar olabildiğince mülayimdirler. Cahillerin iltifat etmedikleri ilmi, samimi dost gibi telakki ederler. İlmin verdiği aşk ve şevkle, bedenleri dünyada olsa da, ruhları mânâ âleminde yaşar. İşte; yeryüzünün halifeleri ve İslâmiyet'in hakiki davetçileri! Ah keşke böylelerini görebilsem! Bana ve sana, Allah'tan bağışlanma niyaz ederim. İstersen kalkabilirsin artık."

İlim Yolu Cennet Yoludur

Yaşayışına düzgün bir yön vermek ve başkalarına Allah'ın rızasını gözeterek öğretmek için ilim tahsil eden kimse Allah yolundadır ve Allah'ın hoşnut olduğu bir işle meşgul demektir. Kesir İbn Kays (ra) anlatıyor: Ben Dimaşk (Şam) Camii'nde Ebû'd-Derdâ'nın yanında oturuyordum. Bir adam geldi ve: "Ey Ebû'd-Derdâ, Peygamberimiz 'den rivayet ettiğini duyduğum bir hadis-i şerif için Peygamberimiz 'in şehri olan Medine-i Münevvereden geldim." dedi. Ebû'd- Derdâ, adamın esas geliş maksadının bu olup olmadığını öğrenmek için ona: "Şam'a ticaret için gelmiş olabilir misin?" diye sordu. Adam: "Hayır, öyle bir iş için gelmiş değilim." dedi. Ebû'd- Derdâ: "Hadis öğrenmekten başka bir iş için gelmedin, öyle mi?" diye sordu. Adam: "Hayır, rivayet ettiğini duyduğum hadisi senden dinlemekten başka iş için gelmedim." dedi. Ancak böyle bir cevabı, yani adamın gerçekten de Allah rızasını gözettiğini anladıktan sonradır ki Ebû'd-Derdâ şöyle söyledi: "Ben Allah'ın Peygamberinden işittim, şöyle buyurmuştu: 'Her kim bir yola girer ve onda ilim isterse, Allah onun için cennete giden bir yolu kolaylaştırır. Melekler ilim öğrenenlere, yaptıklarından hoşlandıkları için, kanatlarını gererler. Göklerde ve yerde olanlar, hatta sudaki balıklar, ilim öğrenen kimseye Allah'tan yardım ve bağış dilerler. İlim sahibinin âbiddeden (ibadet edenden) üstünlüğü, ayın diğer yıldızlardan üstünlüğü gibidir. Âlimler, peygamberlerin varisleridir. Peygamberler ne dinar ne de dirhem miras bırakmadılar, ancak ilim miras bıraktılar. Şu hâlde o ilmi alan büyük paye almış demektir."

Her anne ve baba, çocuklarının kafaları gereksiz şeylerle işgal edilmezden önce, onları ilim ve irfanla doyurmalıdır. Çünkü, hakikat adına boş gönüller ve ma'rifetden mahrum ruhlar, her türlü fena düşüncenin serpilip gelişmesine müsait birer tarla mesabesinde dirler. Önceden kim onlara sahip çıkar ve tohum saçarsa, ona teslim olur ve onu aksettirirler. İlim öğrenmekten maksat, bilginin insanoğluna mürşit ve rehber olması ve öğrenilen şeylerle, insanî kemâlâta giden yolların aydınlığa kavuşturulmasıdır. Binaenaleyh, rûha mâl edilmemiş bir ilim, sahibinin sırtında bir yük; insanı ulvî hedeflere tevcih etmeyen ma'rifet de bir adanmışlıktır. "İlim, ilim bilmektir, İlim kendin bilmektir; Sen kendini bilmezsen, Ya nice okumaktır."

Hedef ve maksadı belirlenmiş bir ilim, sahibi için, "ile'l-ebed" devam edecek bir bereket vesilesi ve tükenmez bir hazinedir. Bu hazineye malik olanlar, yaşadıkları sürece ve ondan sonra, bir tatlı su kaynağı gibi daima ziyaret edilir ve hayra vesile olurlar. Gönüllere şüphe ve tereddüt atan ve ruhları karartan hedefi belirlenmemiş boş faraziyeler ise, ümitsiz ve bulanık ruhların, etrafında uçuşup durduğu bir erâcif yığını ve azab vesilesidir. İlim ve fen, çeşit çeşit dalları ve her dalın ihtivâ ettiği fâideleriyle, hemen herkes için yararlı ise de; insanın ömrü mahdut, imkânları sınırlı olduğundan, bunların hepsini belleyip istifade etmesi mümkün değildir. Bu itibarla, her fert kendisi ve milleti için gerekli olan şeyleri öğrenip değerlendirmeli, diğerleriyle ömrünü beyhude zayi etmemelidir.

Gerçek ilim adamı, çalışma ve araştırmalarını, en doğru haberlerin; en aldatmaz beyanların ışığı altında ve ilmi tecrübelerine göre düzenleyip sürdüreceğinden, gönlü rahat, işleri de âsân olacaktır. Gerçeğin bilgisinden mahrum bir kısım zavallı ruhlar ise, durmadan yol ve yön değiştirip bir türlü ham-hayâllerden kurtulamadıkları için, hep "âh u vah" edip inkisar içinde kalacaklardır. Her şahsın kadir ve kıymeti tahsil ettiği ilmin muhteva ve zenginliğine göre dir. İlimi, sırf bir "dedikodu" unsuru olarak kullananın kıymet ve değeri o kadar; onu, eşya ve hâdiseleri tanımada bir "menşûr" olarak kullanıp, mekânın en karanlık köşelerine kadar aydınlık saçan ve irfanıyla kanatlanıp "tabiat" ötesi hakikatlerle kucaklaşanını de o kadar...

Hüsrev Efendide İlim Şuuru

Hüsrev Efendi Çengelköy'de oturur, her sabah oradan yürüyerek sahile iner, vapura binip Sirkeciye gider, oradan da otobüsle Fatih'e geçerd. Öyleden ikindiye kadar dersini okutur, aynı yoldan geri dönerdi. Bütün bu zahmetli iş karşısında çok maaş almasını beklersiniz yanılırsınız. Çünkü değil normal maaş, bir kuruş bile almazdı. Sadece üzerine düşen Hak vazifesini yerine getirmek için bunu yapardı. Birgün dersini anlatıyor, ama her zamankinden farklı olarak çok neşesiz ve hareketsizdir. Biz de dayanamayıp; -Hocam bugün çok durgunsunuz, nedir bu hâl? diye sorduk. "Yok bir şey" gibilerinden bir şeyler söylese de biz çok ısrar edince söyledi: -Tüberküloz olan kızım bugün vefat etti. Onun cenaze işleri vardı. Sonra "Cenaze şöyle de olsa böyle de olsa kalkacak, ama dersi aksatırsam mesul olabilirim" diye düşündüm ve buraya geldim. Geldim ama onun verdiği bir sıkıntıyla da durgunum, dedi. Bu ne vazife şuuru Allah aşkına! Bu ne ilim sadâkati! İnsanoğlu için gerçek hayat, ilim ve irfanla kabil olacağından, öğrenip öğretmeyi ihmâl edenler, hayatta dahi olsalar ölü sayılırlar. Zira, insanın yaratılışının gayesi, görüp bilmek ve öğrendiklerini başkalarına bildirmekten ibarettir.